

Agendapunt: AB agendapunt
Bijlage: AB bijlage
Betreft: Memo 'Reactie definitief rapport Berenschot' aan bestuur namens
Directie, Managementteam en OR
Inbrenger: Chantal Keijsper
Dd: 2 maart 2023

De afgelopen periode hebben wij vanuit de directie en MT onze medewerking verleend aan het onderzoek van Berenschot waarvan op 6 februari 2023 het eindrapport 'Toekomstscenario's voor de organisatie van HUA' is verschenen. Een deel van input die wij tijdens het onderzoek hebben gegeven, is door Berenschot verwerkt in de deelversies en de definitieve versie. Een deel van onze input is echter niet overgenomen. Het gaat hierbij om input die naar onze mening essentieel is voor een juiste duiding van het uitredingsproces en beoordeling van de geschetste toekomstscenario's.

Het betreft de volgende onderwerpen:

1. Gezamenlijk traject RHC's en gemaakte afspraken met OCW
2. Sturingsmogelijkheden op financiën HUA door het Algemeen Bestuur; bestuurlijke risico's
3. Scenario indaling

1. Gezamenlijk traject RHC's en gemaakte afspraken met OCW

Het gezamenlijke traject van de RHC's om samen met OCW de uitreding voor te bereiden wordt door Berenschot niet in het rapport betrokken. Dit traject kan wat ons betreft niet buiten het rapport blijven omdat er reeds afspraken zijn vastgelegd die van invloed zijn op de toekomstrichting van HUA.

Het gezamenlijke traject van de RHC's loopt sinds 2019 en bevindt zich op dit moment in een vergevorderd stadium. Er zijn tussentijdse afspraken vastgelegd tussen OCW en de besturen van de RHC's over de ingeslagen weg: delegatie van het beheer van het rijksarchief via de nieuwe Archiefwet, een bestuursakkoord en een SPUK, op basis van het duurzaam beheer van de papieren rijkscollectie inclusief de huidige financiering. Ook is inmiddels door OCW een financiële bijdrage aan alle RHC's geleverd voor aanschaf van een eigen e-depot (inmiddels aangeschaft door HUA).

2. Sturingsmogelijkheden op financiën HUA door het Algemeen Bestuur; bestuurlijke risico's

Het rapport van Berenschot stelt dat: "vanwege de financiële autonomie zijn de achterblijvende partners, in vergelijking met de huidige situatie, minder in positie om te sturen op de financiën van HUA". Dit klopt wat ons betreft niet. Wij hebben hier herhaaldelijk als volgt op gereageerd:

Het AB behoudt meerdere bevoegdheden om politieke en financiële controle uit te oefenen:

1. Vaststellen van het meerjarenbeleidsplan;
2. Vaststellen, van tevoren, van de begroting;
3. Vaststellen van de kadernota;
4. Zo vaak als wenselijk, bestuurlijke rapportages (de bekende Beraps) waarin de begroting kan worden bijgesteld;
5. Vaststellen van de jaarstukken, de inhoud en de cijfers.

Dit alles is conform de BBV wet- en regelgeving, zoals die ook wordt gevolgd door gemeente en provincie. En daarmee kan vrijwel dezelfde bestuurlijke grip (vooraf, tussentijds en toezicht) op de

financiën en uitgaven worden gegarandeerd. Wij weten inmiddels ook van Rob de Greef dat de zienswijze in stand kan blijven in de nieuwe gemeenschappelijke regeling.

Dit betekent:

- Er is geen verlies van bestuurlijke controle.
- Verlies van tussentijdse financiële grip is dus niet aan de orde.
- De toepassing van rolscheiding en andere wijzigingen als gevolg van de nieuwe WGR worden voorbereid in de nieuwe modelregeling voor de gezamenlijke RHC's.

Dit geldt daarmee ook voor het bestuurlijk punt ten aanzien van de sturingsinstrumenten.

Daarnaast ontbreekt bij Berenschot (en Straatman & Koster) een belangrijk arrest dat laat zien dat er wel degelijk een bepaalde mate van toezicht mogelijk is. Dit is het zgn. Porin-arrest van het EU Hof van 18 juni 2020 (EU:C:2020:483), dat wel door Maasdam Broers Fisher ism Boels Zanders advocaten OCW in de brief van 14 februari 2023 wordt aangehaald.

Tot slot hebben wij Berenschot verzocht om in het rapport te vermelden dat de juridische constructie *an sich* rechtmatig is, zoals Berenschot in de bestuursvergadering van november 2022 zelf expliciet heeft vermeld. Dit is niet overgenomen waardoor in onze optiek een verkeerde voorstelling van zaken wordt gegeven.

3. Scenario indaling

'Het rapport spreekt over: 'De precieze consequenties zijn sterk afhankelijk van de manier waarop deze indaling plaatsvindt.' Dit is ons inziens een verkeerde voorstelling van zaken: indaling zal op *elke manier* een ingrijpende en langdurige operatie zijn, met grote consequenties voor zowel HUA als voor de gemeente Utrecht, op korte en lange termijn. We hebben de gevolgen voor HUA beschreven in de memo's van directie, MT en OR voor de bestuursvergadering van 15 november 2022.

Samenvattend

Het rapport van Berenschot gaat voorbij aan het lopende traject en afspraken van de RHC's met OCW. Het wekt ten onrechte de indruk dat de delegatie constructie onrechtmatig is en geeft tevens in onze ogen een onjuiste en onvolledige voorstelling van de mogelijkheden van HUA mbt de sturing door het AB. Tot slot geeft het rapport een voorstelling van de indaling, die niet gebaseerd is op gedegen onderzoek en voorbereiding. Op basis hiervan achten wij het rapport niet geschikt voor een gedegen afweging en besluitvorming over de toekomst van de organisatie HUA.

De directie, MT en OR nemen hiermee afstand van dit rapport en dragen geen verantwoordelijkheid voor de consequenties daarvan. Wij worden in deze visie gesteund door achtereenvolgens: het advies van Rob de Greef aan de RHC's (2019), Verkenning effecten uittreding OCW uit Gemeenschappelijk Regeling (2020), de Second opinion op het rapport van Berenschot door Maasdam, Broers & Fischer ism Boels Zanders advocaten (2023) en het recente, nieuwe juridische onderzoek door OCW (brief 14 februari 2023).

Wij adviseren het bestuur om het gezamenlijke traject van de RHC's samen met de gemaakte afspraken met OCW voort te zetten om het belang van de collectie Utrecht, waarvan het rijksarchief een essentieel onderdeel vormt, duurzaam veilig te stellen.